provinciehuis Westerbrink 1, Assen
postadres Postbus 122, 9400 AC Assen

www.drenthe.nl
(0592) 36 55 55

provincie Drenthe

BTM

Aan:
de minister van Economische Zaken
de heer H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2025 EK 'S GRAVENHAGE

Assen, 17 januari 2017
Ons kenmerk 3/3.3/2017000089
Behandeld door [redacted]
Onderwerp: Advies winningsplan Westerveld

Geachte minister,

Op 13 oktober 2016 ontvingen wij het verzoek tot het uitbrengen van advies betreffende het winningsplan Westerveld ten behoeve van uw ontwerp-instemmingsbesluit voor dit plan. Het betreft een plan voor gaswinning van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM).

Bij de totstandkoming van ons advies hebben wij overleg gevoerd met de andere adviserende decentrale overheden. Ons advies treft u hierna aan. De gemeenten en waterschappen zullen zelf hun advies indienen. Wij hebben begrip voor de zorg die zij in hun advies uiten. In ons advies gaan wij vooral in op de belangen in relatie tot de gaswinning, die wij in onze specifieke rol als regionale overheid behartigen.

1. Bodemdaling

Advies

Voor wat betreft de prognose van de bodemdaling die gepaard kan gaan met de gaswinning, adviseren wij u:

- de NAM in samenspraak met de betrokken decentrale overheden te laten inventariseren 1) welke gevolgen de uiteindelijke totale bodemdaling, die het gevolg is van de gaswinning uit de velden van het winningsplan Westerveld, kan hebben voor het normale beheer en onderhoud van waterkeringen en waterlopen; 2) welke (waterhuishoudkundige) maatregelen in dat verband genomen moeten worden;
- de verplichting tot vergoeding van deze te nemen maatregelen en van eventuele overige schade, voortvloeiend uit bovengenoemde bodemdaling, als voorwaarde te verbinden aan het winningsplan;
- de NAM inzicht te laten geven in de in dit kader reeds gemaakte afspraken;

0001700025

- de NAM de bodemdalingscomponent, die het gevolg is van het leeg produceren van het gasveld Norg na beëindigen van de gasopslag aldaar, weer op te laten nemen in de bodemdalingsprognose voor de jaren 2050 en 2080.

Toelichting
Volgens de prognose zal de bodemdaling van de resterende gaswinning enkele centimeters bedragen; het merendeel van de daling heeft al plaatsgevonden.
De uiteindelijke totale bodemdaling als gevolg van de gaswinning is echter van die omvang dat er wel effecten te verwachten zijn op de waterhuishouding. De kosten voor mitigerende maatregelen zijn uiteraard voor de NAM. Daarom is het van belang te inventariseren welke afspraken er bestaan tussen de NAM en betrokken waterschap(pen) dan wel gemeenten of provincie, voor zover er voor hen negatieve effecten zijn. Er mag geen onduidelijkheid bestaan over de vergoeding van dergelijke onkosten.
Het beëindigen en leeg produceren van de gasopslag Norg zal volgens de NAM in de toekomst tot een additionele 10 cm bodemdaling leiden. Deze component is verdwenen uit de huidige set prognoses, vanuit de veronderstelling van de NAM de gasopslag tot 2080 in werking te zullen hebben. Gezien de grote onzekerheden die er momenteel heersen omtrent de aard van onze toekomstige energievoorziening achten wij deze aanname niet terecht. Wij achten het zinvol op voorhand te weten welke additionele daling in het gebied (op mogelijk kortere termijn dan nu verwacht) nog verdisconteerd moet worden.

2. Bodemtrillingen

Advies
In het kader van mogelijke schade ten gevolge van eventuele bodemtrillingen adviseren wij u:
- het advies van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) over te nemen dat de NAM in aanvulling op het KNMI-netwerk seismische apparatuur in en rond de gasvoorkomens Vries-Zuid en Eleveld opstelt;
- het advies van SodM over te nemen en de NAM voor de bevende velden een risicobeheerssysteem te laten ontwikkelen en operationeel te hebben voor 1 juni 2017;
- de parameters en randvoorwaarden die de NAM hanteert in het door haar op te stellen risicobeheerssysteem goed te laten onderbouwen alvorens dit systeem goed te keuren;
- aan het winningsplan de voorwaarde te verbinden dat eventuele schadeclaims vlot en adequaat afgehandeld zullen worden door de NAM; in dat kader de NAM op te dragen het proces van schademelding, onderzoek en afhandeling publiek toegankelijk vast te leggen;
- in uw besluit op te nemen dat in geval van een schademelding ter verbetering van de huidige wijze van onderzoek opdracht gegeven wordt tot het doen van onderzoek naar de oorzaak van de schade;
- de NAM een nulmeting aan een representatieve selectie van gebouwen boven de voorkomens van Eleveld en Vries-Zuid te laten uitvoeren.

Toelichting
De seismische risicoanalyse (SRA) die is uitgevoerd komt voor alle velden in het winningsplan Westerveld terecht in categorie I, de laagste risicogroep. De reeds bevende velden Eleveld en Vries-Zuid vallen echter dicht tegen de grens met categorie II aan.

Op basis hiervan adviseert SodM om ook enkele maatregelen door te voeren die van toepassing zijn voor velden waarvan de SRA in categorie II valt. Wij vinden dit een goede zaak.
De NAM geeft aan in het winningsplan de kans op schade ten gevolge van een geïnduceerde beving niet uit te kunnen sluiten. Hierbij is de veiligheid niet in het geding. In het ernstigste geval kan sprake zijn van lichte, niet constructieve schade aan meerdere gebouwen en matige schade aan enkele gebouwen. Het risicobeheerssysteem kan helpen een dergelijke (of zwaardere) beving te voorkomen, mits sprake is van de juiste keuze van signaalparameters en het daarbij behorende actieprotocol. Een goede onderbouwing van de gekozen parameters en acties is dus van belang wil het risicobeheerssysteem zinvol zijn. Ook een adequaat seismisch netwerk is hierbij van belang.
Juist omdat de kans op schade niet uit te sluiten is, achten wij het van belang dat eventuele schadeclaims van inwoners door het mijnbouwbedrijf goed en vlot afgehandeld worden. Een vastgelegde procedure bevordert de transparantie, eenduidigheid en snelheid. Een aantal nulmetingen zal hier ook aan bijdragen.

3. Grondwaterbescherming

Met betrekking tot grondwaterbescherming adviseren wij u:
- in uw goedkeuringsbesluit op te nemen dat bij verdere ontwikkelingen rond de velden Assen, Assen-Zuid en Vries-Zuid rekening gehouden wordt met de grondwaterbeschermingsgebieden en boringvrije zones waar deze velden deels mee samenvallen;
- te borgen dat de risico's als gevolg van reservoirstimulatie voor grondwater minimaal zullen zijn en voor drinkwater uitgesloten zullen worden.

Toelichting
De velden Assen, Assen-Zuid en Vries-Zuid vallen gedeeltelijk samen met de boringsvrije zone van de grondwaterwinning Assen-Oost; het veld Assen valt bovendien samen met het grondwaterbeschermingsgebied Assen-West.
Schadelijke gevolgen van reservoirstimulatie kunnen bovengronds optreden door lekkage van frackvloeistoffen en chemicaliën en ondergronds door het falen van de integriteit van afdekkende lagen. De kans op deze gebeurtenissen dient zo klein mogelijk te zijn en er moet duidelijkheid zijn over mitigerende maatregelen.

4. Natuur en milieu – Nationaal Park Drentsche Aa

Met betrekking tot het Nationale Park Drentsche Aa adviseren wij u:
- in uw goedkeuringsbesluit op te nemen dat bij verdere ontwikkelingen rondom de velden Vries-Z (met name het blok Vries-ZZ) en Eleveld het Drentsche-Aa-gebied voldoende wordt beschermd.

Toelichting
Het Drentsche-Aa-gebied is een internationaal uniek gebied, met een zeer hoge beschermingsstatus. Het gebied is een beek- en esdorpenlandschap; het oppervlaktewater van de Drentsche Aa dient tevens als bron van drinkwater. Hoewel wij geen negatieve effecten verwachten op het natuurelement van dit Nationale Park ten gevolge van de geprognostiseerde bodemdaling, is het een waardevol gebied met een kwetsbaar geohydrologisch systeem waar nadelige invloeden vanwege de gaswinning dienen te worden vermeden.

5. Lusten en lasten

Advies

Gaswinning kan gepaard gaan met nadelige gevolgen voor inwoners door hinder, overlast en schade aan eigendommen. Wij adviseren u:

- zorg te dragen voor een goede verdeling van lusten en lasten bij mijnbouwactiviteiten, waarbij het zeer gewenst is dat u aangeeft hoe baten terugvloeien naar het gebied.

Toelichting

Gaswinning zal in Nederland nog jarenlang plaatsvinden en inwoners zullen hier last van ondervinden. Inwoners staan veelal afwijzend en wantrouwend tegenover plannen voor gebruik van de ondergrond. De lokale inwoners vinden dat zij de lasten dragen voor het belang van Nederland als geheel. Mijnbouwactiviteiten brengen met zich mee dat er in zekere mate regionale of lokale belasting is. Schade wordt in principe vergoed, maar inwoners ervaren extra ongemak waar ze niet om hebben gevraagd en waar niets tegenover staat. Het belang van mijnbouwactiviteiten voor de Nederlandse samenleving is evident. Het gebruik van de ondergrond zal ook in de toekomst een grote rol spelen bij onze verder te verduurzamen energievoorziening. Voor het ook in de toekomst gebruiken van de ondergrond is van belang dat er een goede verdeling is van lusten en lasten.

Tenslotte adviseren wij met nadruk dat uw instemming met gaswinning gepaard gaat met de voorwaarde dat goede communicatie met inwoners plaatsvindt, zodat duidelijk is dat gaswinning alleen plaatsvindt onder voorwaarden, waarbij nadelige gevolgen worden bewaakt en zoveel mogelijk worden voorkomen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

[redacted]

[redacted]

[redacted], secretaris

[redacted], voorzitter

mb/coll.

Afschrift aan Provinciale Staten van Drenthe